



Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 19. heinäkuuta 2023
(OR. en)

12048/23

RECH 362
COMPET 778
IND 408
MI 646
EDUC 324
TELECOM 234
ENER 453
ENV 880
AGRI 416
TRANS 320
SAN 466

SAATE

Lähettäjä: Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ

Saapunut: 19. heinäkuuta 2023

Vastaanottaja: Thérèse BLANCHET, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri

Kom:n asiak. nro: COM(2023) 457 final

Asia: KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE, EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN KOMITEALLE EU:n missiot kahden vuoden jälkeen: edistymisen arviointi ja etenemissuunnitelma

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2023) 457 final.

Liite: COM(2023) 457 final



Bryssel 19.7.2023
COM(2023) 457 final

**KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN
KOMITEALLE**

EU:n missiot kahden vuoden jälkeen: edistymisen arviointi ja etenemissuunnitelma

{SWD(2023) 260 final}

KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE, EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN KOMITEALLE

EU:n missiot kahden vuoden jälkeen: edistymisen arviointi ja etenemissuunnitelma

1. UUSI VÄLINE HORISONTTI EUROOPPA -OHJELMASSA

EU:lla on nopean muutoksen ja uhkien moninkertaistumisen yhteydessä edessään ennennäkemättömiä haasteita mutta myös mahdollisuuksia. Näihin haasteisiin, joihin sisältyvät Venäjän hyökkäyssota Ukrainaa vastaan, ilmastonmuutoksen vaikutukset, ympäristön pilaantuminen, terveyshätätilanteet, väestöpaineet ja kasvava eriarvoisuus, tarvitaan pikaisesti innovatiivisia ratkaisuja. EU:n kyky käsitellä niitä muokkaa yhteistä tulevaisuuttamme mutta myös käsityksiä demokraattisen järjestelmämme ja sen arvojen tehokkuudesta.

Missioihin perustuva julkinen toimintapolitiikka on uusi, lupaava lähestymistapa yhteiskunnallisiin haasteisiin vastaamiseen. Siihen kuuluu kunnianhimoisten ja täsmällisten mutta saavutettavissa olevien tavoitteiden asettaminen ja julkisten ja yksityisten resurssien suuntaaminen, tutkimus- ja innovointitoimet sekä yleisön osallistuminen tavoitteiden saavuttamiseen asetetussa määräajassa. Lähestymistapa otettiin käyttöön Horisontti Eurooppa -ohjelmassa¹ (EU:n tutkimuksen ja innovoinnin rahoitusohjelma) osana ohjelman laajempaa välineistöä.

EU:n missiot täydentävät ja hyödyntävät perinteistä tutkimusta ja innovointia useilla ainutlaatuisilla tavoilla. Niillä pyritään saavuttamaan konkreettisia, todellisia yhteiskunnallisia tuloksia, kun taas useimmilla muilla välineillä pyritään tieteellisiin ja/tai taloudellisiin vaikutuksiin. Sen lisäksi, että missioilla tuetaan taloudellisesti tutkimusta ja innovointia, ne myös koordinoivat toimintaansa sääntelyyn ja politiikkaan liittyvien näkökohtien kanssa. Niillä on pidemmän aikavälin dekadaaliset aikahorisontit, jotka ovat kuitenkin ennalta määritettyjä. Tämän avulla keskitetään toimia ja kannustetaan nopeampiin tuloksiin. Missioissa keskitytään vahvasti kansalaisten ja sidosryhmien osallistamiseen alusta alkaen ja tehdään teknologian hyväksynnästä ja osallistavuudesta olennainen osa mallia. Vaikka missioiden juuret ovat tutkimuksessa ja innovoinnissa, niissä mennään perustutkimusta ja soveltavaa tutkimusta pidemmälle ja omaksutaan laaja lähestymistapa innovointiin (mukaan lukien sosiaalinen ja organisatorinen innovointi), hyödynnetään olemassa olevaa tietämystä ja näin tuodaan yhteen kaikki Horisontti Eurooppa - ohjelman toimet. Missioissa ei määrätä keinoista niiden tavoitteiden saavuttamiseksi, mikä tekee niistä rakenteeltaan poikkitieteellisiä ja edellyttää hankekokonaisuusmenettelyä, joka luo synergioita ja täydentävyyttä ratkaisujen kehittämisessä ja käyttöönotossa.

¹ Ks. tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman ”Horisontti Eurooppa” perustamisesta 28 päivänä huhtikuuta 2021 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/695 johdanto-osan 2 kappale.

Horisontti Eurooppa -ohjelmassa yksilöitiin viisi missioalaa, joissa haasteisiin voitaisiin vastata tehokkaasti missioihin perustuvalla lähestymistavalla. Nämä alat ovat seuraavat: Ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja yhteiskunnallinen muutos; Syöpä; Terveet valtameret, meret sekä rannikko- ja sisävedet sekä Maaperän terveys ja elintarvikkeet. Komissio on tähän mennessä käynnistänyt viisi EU:n missiota² erityisten missiolautakuntien raporttien perusteella. Raporteissa arvioitiin teknologisen ja sosiaalisen innovoinnin kypsyttä näillä aloilla. Kunkin mission osalta laadittiin yksityiskohtaiset mission täytäntöönpanosuunnitelmat, joiden lähtökohtana käytettiin Horisontti Eurooppa - ohjelman oikeusperustan missioita koskevia perusteita.

Horisontti Eurooppa -asetuksessa³ edellytetään EU:n missioiden arviointia viimeistään vuonna 2023. Tämä arviointi koskee sekä yksittäisiä missioita että missiovälinettä itsessään ja lisäksi missioalueiden uudelleentarkastelua. Tämän tiedonannon mukana olevassa komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa esitellään kyseisen arvioinnin tulokset ja esitetään kunkin mission itsearviointit seuraavien perusteiden perusteella:

- kunnianhimoinen mutta realistinen mission tavoite
- lisäarvo
- tutkimukseen ja innovointiin liittyvä sisältö
- sen varmistaminen, että täytäntöönpano on toteuttamiskelpoista, mitattavissa olevaa ja aikasidonnaista
- hyväksynnän varmistaminen
- budjetti
- kansalaisten ja sidosryhmien osallistuminen
- edistyminen, saavutukset ja välitavoitteet.

Valintaprosessin arvioinnissa havaittiin myös puutteita, ja tämän seurauksena alettiin pohtia mahdollisuutta käynnistää uusia missioita viidellä yksilöidyllä alalla. Tässä tiedonannossa esitetään tärkeimmät havainnot EU:n missioiden perusteellisesta arvioinnista ja hahmotellaan tämän välineen etenemissuunnitelmaa.

2. TÄRKEIMMÄT SAAVUTUKSET TÄHÄN MENNESSÄ

Alle kaksi vuotta täytäntöönpanon aloittamisen jälkeen nykyiset viisi EU:n missiota ovat yksittäin ja yhdessä osoittaneet potentiaalinsa. Tässä jaksossa esitetään yleiskatsaus kunkin viiden nykyisen mission arvioinnissa havaituista tärkeimmistä saavutuksista sekä yleisarvio saaduista myönteisistä kokemuksista. Seuraavassa jaksossa keskitytään havaittuihin puutteisiin sekä ehdotetaan toimia niiden korjaamiseksi ja missiovälineen kehittämiseksi ja parantamiseksi tulevina vuosina.

2 COM(2021) 609 final.

3 Tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman ”Horisontti Eurooppa” perustamisesta, sen osallistumista ja tulosten levittämistä koskevien sääntöjen vahvistamisesta sekä asetusten (EU) N:o 1290/2013 ja (EU) N:o 1291/2013 kumoamisesta 28 päivänä huhtikuuta 2021 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/695 (EUVL L 170, 12.5.2021) 8 artiklan 5 kohta ja 11 artikla.

2.1. Ilmastomuutokseen sopeutuminen

Mission tavoitteena on **tukea vähintään 150:tä Euroopan aluetta, jotta niistä tulisi ilmastomuutoksen kestäviä vuoteen 2030 mennessä**. Missio kehitettiin rinnakkain EU:n sopeutumisstrategian⁴ kanssa, ja se liittyy strategian tavoitteeseen ilmastokestävästä Euroopasta vuoteen 2050 mennessä. Sen tarkoituksena on auttaa nopeuttamaan ilmastomuutokseen sopeutumista ja käynnistämään muutos Euroopassa. Näin edistetään järjestelmällisempää päätöksentekoa, joka perustuu tutkimuksen ja innovoinnin tuottamaan uusimpaan tietämykseen, teknologiaan ja tietoon.

Tarkemmin sanottuna missiolla autetaan alueita ja paikallisviranomaisia tarjoamalla suoraa tukea ja helpottamalla tietämyksen saatavuutta kolmella seuraavalla alalla: 1) **ilmastoriskien**, joille ne altistuvat nyt ja tulevaisuudessa, parempi ymmärtäminen, 2) **polkujen määrittäminen vähintään 150 alueelle, jotta niistä tulisi ilmastomuutoksen kestäviä**, kokeilemalla erilaisia tulevaisuuden skenaariota ja 3) **kestävyyden parantaminen vähintään 75 laajamittaisen demonstrointihankkeen avulla**.

Sen jälkeen, kun missio käynnistettiin syyskuussa 2021, **308 alue- ja paikallisviranomaista** on allekirjoittanut **mission peruskirjan**, mikä on osoitus selkeästä poliittisesta sitoutumisesta mission tavoitteiden saavuttamiseen. Tammikuussa 2023 käynnistettiin **mission toteuttamisfoorumi**, joka tarjoaa teknistä apua alueille, ja **mission käytäntöyhteisö**. Missio alkoi yhdessä Euroopan investointipankin (EIP) kanssa ottaa yhteyttä alueisiin **määrittääkseen rahoituskelpoisia sopeutumishankkeita**. Yhteistyössä yhteisen tutkimuskeskuksen (JRC) ja EIT:n ilmastoon keskittyvän osaamis- ja innovaatioyhteisön (EIT Climate KIC) kanssa kehitetään **sopeutumisinnovaatiopolkuja** älykkään erikoistumisen ja alueellisen innovoinnin kumppanuuksien pohjalta.

Ensimmäisillä Horisontti Eurooppa -ohjelman missiohankkeilla autetaan alue- ja paikallisviranomaisia tekemään ilmastoon liittyviä riski- ja haavoittuvuusarviointeja sekä havainnollistamaan **innovatiivisia ratkaisuja** (kuten **tulvankestäviä** rakennuksia, paremmin **kuivuutta kestäviä viljelykasveja** ja innovatiivisia **vakuutus tuotteita**) tai tuetaan niitä välineillä, joiden avulla ne voivat osallistaa kansalaisiaan. Niiden demonstraatiohankkeiden osalta, jotka täyttävät valintaperusteet mutta joita ei voida asettaa etusijalle, myönnetään **huippuosaamismerkki** helpottamaan niiden hyväksymistä muissa rahoitusohjelmissa.

2.2. Syöpä

Syöpää koskevan mission yleistavoitteena on **parantaa vuoteen 2030 mennessä yli kolmen miljoonan ihmisen elämää** ehkäisemällä ja hoitamalla syöpäsairauksia, pidentämällä syöpäpotilaiden elämää sekä parantamalla potilaiden ja heidän perheidensä elämänlaatua. Missiossa keskitytään seuraaviin neljään erityistavoitteeseen: 1) syöpää koskevan tietämyksen lisääminen, 2) syövänehkäisyn lisääminen, mukaan lukien seulonta ja varhainen havaitseminen, 3) diagnosoinnin ja hoidon parantaminen sekä 4) potilaiden ja heidän perheidensä elämänlaadun parantaminen.

4 COM(2021) 82 final.

Syöpää koskeva missio on tärkeä osa EU:n investointeja syöpätutkimukseen ja -innovointiin. Se on avainasemassa syöväntorjuntasuunnitelman ja sen monien keskeisten toimien onnistuneessa toteuttamisessa osana vahvaa Euroopan terveysunionia. Tutkimuksen ja innovoinnin sekä terveyspolitiikan integroinnin helpottamiseksi syöpää koskeva missio ja **EU:n syöväntorjuntasuunnitelma**⁵ kehitettiin yhdessä alusta alkaen. Niiden tavoitteet ovat yhdenmukaisia. Lisäksi on sovittu täydentävistä lippulaiva-aloitteista ja perustettu yhteinen hallinto.

EU:n tasolla syöpää koskeva missio ja syöväntorjuntasuunnitelma ovat edistäneet syöpään liittyvää **uutta vuoropuhelua jäsenvaltioiden kanssa** ja koonneet terveys- ja tutkimusministeriöt tekemään yhteistyötä kansanterveyttä käsittelevän asiantuntijaryhmän⁶ alaisessa **yhteisessä syöväntorjunnan alaryhmässä**. Näin luodaan oikea ympäristö tutkimusnäyttöä varten, jotta voidaan järjestelmällisesti hankkia tietoa toimintapolitiikan kehittämiseksi. Syöpää koskeva missio on helpottanut kansanterveyttä käsittelevän asiantuntijaryhmän varhaista osallistumista. Ryhmä auttoi laatimaan päivitetyn **syöpäseulontaa koskevan neuvoston suosituksen**⁷, jossa seulontaa laajennetaan rintasyövän, paksu- ja peräsuolisyövän ja kohdunkaulan syövän ohella eturauhas-, keuhko- ja mahasyöpiin. Toistamalla tätä integroitua lähestymistapaa terveys- ja tutkimuspolitiikkaan hiljattain käynnistetyillä **kansallisilla syöväntorjunnan missiokeskuksilla** edistetään syövän ennaltaehkäisyä ja valvontaa koskevaa monialaista vuoropuhelua kansallisten sidosryhmien kanssa.

Missio on keskeisessä asemassa **syöväntorjuntaa koskevan eurooppalaisen tietokeskuksen UNCAN.eu:n (eurooppalainen aloite syövän ymmärtämiseksi)** kehittämisen mahdollistamisessa. Keskus auttaa tutkijoita analysoimaan yhdistettyjä tutkimus- ja terveystietoja ja muita merkityksellisiä tietoja ennennäkemättömässä mittakaavassa, mikä parantaa tietojen luotettavuutta ja luo uusia tutkimusmahdollisuuksia. Missio mahdollistaa myös **muita EU:n aloitteita**: sillä tuetaan **Euroopan syöpäpotilaiden digitaalista keskusta**, jonka avulla potilaat voivat jakaa tietojaan ja navigoida paremmin terveydenhuoltojärjestelmissä sekä muuntaa tulevan eurooppalaisen terveysdata-avaruuden konkreettiseksi hyödyksi tutkijoille ja kansalaisille. Lisäksi on käynnistetty **vuoropuhelu nuorten syöpäselviytyjien kanssa**, jotta he voisivat jakaa kokemuksiaan, ilmaista erityistarpeitaan ja osallistua sellaisten aloitteiden luomiseen, joilla autetaan vastaamaan näihin tarpeisiin.

2.3. Ennallistetaan valtameriä ja vesistöjä vuoteen 2030 mennessä

Missio tavoitteena on **sovittaa yhteen meriekosysteemien ja makean veden ekosysteemien suojelu ja ennallistaminen vesivaroihin kohdistuvien kasvavien paineiden kanssa**. Missio edistää suoraan sitä, että EU:sta tulee edelläkävijä kestäväan ja

5 COM(2021) 44 final.

6 https://health.ec.europa.eu/latest-updates/commission-expert-group-public-health-2022-12-08_en

7 <https://www.consilium.europa.eu/fi/press/press-releases/2022/12/09/council-updates-its-recommendation-to-screen-for-cancer/>

kiertokulkuihin siniseen talouteen siirtymisessä. Sillä edistetään myös tämän siirtymän edellyttämää uutta innovaatioaaltoa.

Missio on osallistava, systeeminen ja muutosvoimainen aloite, jossa yhdistetään nykyiset toimet EU:n, kansallisella ja alueellisella tasolla. Näin sillä edistetään **hajanaisten hallinnointikehysten korjaamista** sekä tuetaan **EU:n keskeistä lainsäädäntöä ja toimintapolitiikkoja**⁸ mereen ja makeaan veteen liittyvillä ja muilla vastaavilla aloilla.

Missiossa on käynnistetty Euroopan suurilla meri- ja vesistöalueilla neljä **mission kärkihanketta**⁹, joissa **pilotoidaan, demonstroidaan ja otetaan käyttöön tietyssä mittakaavassa** tarvittavia ratkaisuja, jotka asetetaan yli 100 eurooppalaisen assosioituneen alueen käyttöön. Mission peruskirjassa luvattiin yli 480 toimea, joihin käytetään yhteensä 3,72 miljardia euroa¹⁰. Hyväksymällä peruskirjan jäsenvaltiot, alueet, paikallisviranomaiset, kansainväliset kumppanit¹¹ ja monet eri sidosryhmät **ilmaisevat vahvaa poliittista tukea, toteuttavat konkreettisia toimenpiteitä ja ottavat käyttöön alhaalta ylöspäin suuntautuvia toimia ja resursseja**. Mission kärkihankkeissa perustetaan keskeisiä **toimijayhteisöjä** (esimerkiksi satamat, varustamot, rannikkokaupungit, saaret, kalastus- ja suojeluyhteisöt), joissa kootaan yhteen rannikkokaupunkeja, saaria, kalastus- ja suojeluyhteisöjä, satamia ja varustamoja. Mission toteuttamiseen sitoutuneille sidosryhmille on perustettu **toteuttamisfoorumi**.

Yksi tapa tavoittaa sidosryhmät on **eurooppalainen valtamerien digitaalinen kaksonen**, jonka toiminta käynnistyy vuonna 2024. Se tuo valtameriä koskevaa tietämystä helposti kansalaisten, yrittäjien, tutkijoiden ja poliittisten päättäjien saataville, mikä mahdollistaa ennusteiden ja tietoon perustuvien päätösten tekemisen. Missiossa toteutetaan myös osallistavia lähestymistapoja ja kansalaisten osallistamista, kuten kansalaistiedettä ja valtamerien tuntemusta koskevia toimia, valtameriviljelyä koskevia yhteisölähtöisiä hankkeita ja merestä saatujen tuotteiden vastuullista kulutusta koskevia kampanjoita.

Missio toimii **synergioiden ja täydentävyyden katalysaattorina** eri EU:n, kansallisten ja alueellisten ohjelmien välillä ja yhdistää jo varoja tutkimuksen ja innovoinnin lisäksi EMKVR:n¹² kansallisista suunnitelmista, BlueInvestistä, jossa on 1,5 miljardia euroa riskirahoitusta, elpymis- ja palautumisrahastoista, Interreg-aloitteesta ja Copernicus-ohjelmasta.

2.4. 100 ilmastoneutraalin ja älykkään kaupungin luominen vuoteen 2030 mennessä

8 Esimerkiksi ehdotus asetukseksi luonnon ennallistamisesta, syrjäisimpiä alueita koskeva strategia, arktinen strategia, levästrategia ja EU:n toimintasuunnitelma meriekosysteemien suojelemiseksi ja ennallistamiseksi kestävä ja häiriönsietokykyisen kalastuksen edistämiseksi.

9 Atlantin ja arktinen vesistöalueen kärkihanke, Itämeren ja Pohjanmeren vesistöalueen kärkihanke; Välimeren vesistöalueen kärkihanke ja Tonavan vesistöalueen kärkihanke.

10 Valtameriä ja vesistöjä koskevan mission peruskirja on yksinkertainen, osallistava ja innostava kehys, jossa kehoitetaan konkreettisiin toimiin yhteistyön tehostamiseksi, jotta mission tavoitteet voidaan saavuttaa. Se on avoin kaikille kiinnostuneille julkisille tai yksityisille osapuolille. Mission toimet kattavat tutkimuksen ja innovoinnin, tietämyksen ja tiedon, kansalaisten osallistamisen, ratkaisujen laajentamisen/käyttöönoton sekä koulutuksen.

11 Välimeren unionin ministeritason julkilausuma, kesäkuu 2022.

12 Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahasto.

Mission kaksi tavoitetta ovat **100 ilmastoneutraalin ja älykkään kaupungin luominen vuoteen 2030 mennessä** ja sen varmistaminen, että nämä kaupungit myös toimivat kokeilu- ja innovointikeskuksina, jotta **kaikista eurooppalaisista kaupungeista voi tulla ilmastoneutraaleja vuoteen 2050 mennessä**. Kiinnostus missiota kohtaan on ollut alusta alkaen vahvaa, ja yli 377 kaupunkia on hakenut osallistumista siihen.

Missio on luonut **kunnianhimoisten kaupunkien yhteisön**¹³. Osallistuvilla kaupungeilla on **missiofoorum**in tuella pääsy verkkoportaaliin, jonka kautta ne voivat työskennellä ryhmissä, vaihtaa kokemuksia ja käyttää tietämysvarastoa ilmastoneutraalien ratkaisujen nopeuttamiseksi. Tällä hetkellä portaalilla on yli 1 400 aktiivista käyttäjää.

Missio on **osallistava**, ja siinä ovat mukana kaikki EU:n jäsenvaltiot ja kahdeksan assosioitunutta maata. Jäsenvaltiot ovat järjestelmällisesti mukana maavierailujen ja CapaCITIES-hankkeen¹⁴, joka tukee kansallisia verkostoja ja yhdistää ne toisiinsa, kautta. Kaikki kaupungit ovat alkaneet laatia **ilmastokaupunkisopimusta** yhdessä paikallisen yhteisön ja kansalaisten kanssa asiaan omistautuneiden **kaupunkineuvojien** tuella.

EIP tukee missiotoimia, mukaan lukien kohdennettu tiedottaminen kaupungeille ja osallistuminen ilmastokaupunkisopimuksen tarkasteluprosessiin. **53 pilottikaupunkia**¹⁵ valittiin saamaan avustuksia (0,5–1,5 miljoonaa euroa) innovatiivisten ratkaisujen kehittämiseksi ilmastosiirtymän haasteisiin vastaamiseksi. 50 muuta kaupunkia hyötyvät pian pilottihankkeissa tehdystä työstä pilottikaupunkien kanssa toteutettavan kokemusten vaihdon ja mentoroinnin kautta.

Kaupunkialueiden elvyttäminen on keskeinen osa Horisontti Eurooppa -ohjelman yhteistä ehdotuspyyntöä, joka järjestettiin kaupungeja koskevan mission ja ilmastomuutokseen sopeutumista koskevan mission välillä. Erityinen Horisontti Eurooppa -ohjelman toimi mahdollistaa myös Ukrainan kaupunkien assosioitumisen missioon. **EU:n ohjelmien ja aloitteiden kanssa on luotu synergioita**. Näihin ohjelmiin ja aloitteisiin sisältyvät Euroopan innovaationeuvosto (EIC), Verkkojen Eurooppa -väline, Life-ohjelman strategiset integroidut hankkeet ja kaupunkialueiden innovatiiviset toimenpiteet¹⁶.

Monet jäsenvaltiot tai alueet viittaavat kaupungeja koskevaan missioon alueellisissa toimenpideohjelmissaan, ja esimerkiksi Kreikassa ja Espanjassa on asiaan erityisesti suunnattuja kansallisen tason rahoitusvirtoja. Missiolla on vuosien 2023–2024 Horisontti Eurooppa -työohjelmassa myös yhteinen ehdotuspyyntö päästötöntä maantieliikennettä koskevan eurooppalaisen kumppanuuden (2ZERO) ja verkottuneen, vuorovaikutteisen ja automatisoidun liikkuvuuden kumppanuuden (CCAM) kanssa. Yhteenlaskettu budjetti on 50 miljoonaa euroa. **Kaupunkisiirtymäkeskus**¹⁷ tukee kaupungeja koskevan mission

13 100 kaupunkia jäsenvaltioista ja 12 kaupunkia Horisontti 2020 -ohjelmaan assosioituneista maista.

14 <https://cordis.europa.eu/project/id/101056927>

15 <https://netzerocities.eu/wp-content/uploads/2023/03/Pilot-Cities-Announcement-Press-Release-Mar-2023-Final.pdf>

16 <https://www.urban-initiative.eu/innovative-actions-greening-cities>

17 https://research-and-innovation.ec.europa.eu/news/all-research-and-innovation-news/local-action-global-impact-urban-transitions-mission-centre-starts-its-activities-2022-12-13_en

kansainvälistä tiedotustoimintaa ja yhteyksiä Mission Innovation -aloitteen maailmanlaajuiseen kaupunkisiirtymää koskevaan missioon.

2.5. Euroopan maaperäsopimus

Mission tavoitteena on luoda **100 elävää koaluetta ja kärkihanketta vuoteen 2030 mennessä** sekä tuottaa ratkaisuja maaseutu- ja kaupunkialueiden maaperän kestävää hoitoa ja ennallistamista varten. Noin **60 prosenttia EU:n maaperästä katsotaan epäterveeksi**¹⁸, eli sen kyky tukea elintarviketuotantoa, luonnon monimuotoisuutta sekä veden, ravinteiden ja hiilen kiertokulkujen sääntelyä heikkenee. Missio on yhdessä vuoteen 2030 ulottuvan maaperästrategian, maaperän seuranta ja kestävyys koskevan direktiiviehdotuksen ja EU:n maaperänseurantakeskuksen kanssa osa maaperän suojelua ja ennallistamista koskevaa vankkaa kehystä, kuten myös Euroopan parlamentti on todennut¹⁹.

Yli kymmenessä **EU:n vihreän kehityksen ohjelman strategiassa, tiedonannossa ja toimintasuunnitelmassa missio on yksilöity välineeksi**, jolla voidaan saavuttaa niiden poliittiset tavoitteet²⁰. **Missio saa tukea** muun muassa Life-ohjelmasta, Euroopan kiertotaloutta ja biopohjaisia ratkaisuja edistäväältä yhteisyritykseltä²¹, Välimeren alueen tutkimus- ja innovointikumppanuudelta (PRIMA)²² ja Euroopan innovaationeuvostolta (EIC). Edistämällä maaperää koskevaa koulutusta missiolla tuetaan **Euroopan osaamisen teemavuotta**. Lisärahoituksen hyödyntämiseksi **EIP** kehittää parhaillaan InvestEU:n yhteydessä kanavaa laajamittaisille maaperäinvestoinneille.

Kaiken kaikkiaan jäsenvaltiot ovat raportoineet yli 200 täydentävästä toimesta mission tavoitteiden tukemiseksi. **Missio on integroitu 18:aan yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) 28:sta jäsenvaltioiden strategiasuunnitelmasta**²³ ja näin ollen luo yhteyksiä maaperän hoitoa, viljelykäytäntöjä ja YMP:n varojen kohdentamista koskevien innovaatioiden välille. Näiden synergioiden avulla voidaan ottaa käyttöön ja monistaa mission yhteydessä kehitettyjä ratkaisuja yli **tuhannessa muussa testauspaikassa**. Alue- ja paikallisviranomaiset kehittävät mission yhteydessä **alueellisia maaperän hoitosopimuksia maaperän terveyden parantamiseksi**. Maaperää koskeva missiofoorumi²⁴ toimii keskitettynä asiointipisteenä tiedon hankkimista ja mission toimiin osallistumista varten.

18 <https://esdac.jrc.ec.europa.eu/esdacviewer/euso-dashboard/>

19 Euroopan parlamentin päätöslauselma 28. huhtikuuta 2021 maaperän suojelusta (2021/2548(RSP)).

20 Pellolta pöytään -strategia; vuoteen 2030 ulottuva biodiversiteettistrategia; strategia ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi; metsästrategia 2030;toimintasuunnitelma ”Kohti ilman, veden ja maaperän saasteettomuutta”; EU:n luonnonmukaisen tuotannon kehittämistä koskeva toimintasuunnitelma; EU:n pitkän aikavälin maaseutuvissio; vuoteen 2030 ulottuva EU:n maaperästrategia; tiedonanto kestävästä hiilen kierrosta; tiedonanto elintarviketurvan varmistamisesta ja elintarvikejärjestelmien häiriönsietokyvyn vahvistamisesta; tiedonanto lannoitteiden saatavuuden ja kohtuuhintaisuuden varmistamisesta; unionin kestävä ruokajärjestelmän lainsäädäntökehys; tiedonanto eurooppalaisesta kansalaisaloitteesta ”Pelastakaa mehiläiset ja maanviljelijät! Maatalous mehiläisille suotuisaksi terveen ympäristön puolesta”.

21 <https://www.cbe.europa.eu/>

22 <https://prima-med.org/>

23 https://agriculture.ec.europa.eu/cap-my-country/cap-strategic-plans_en

24 <https://mission-soil-platform.ec.europa.eu/>

Missiossa edistetään yhdenmukaistettua maaperän seurantaan EU:ssa sekä kehitetään **maaperän puhdistamis- ja uudistamisstrategioita** ja **uusia liiketoimintamalleja** maaperäystävällisiä ja ilmastoneutraaleja arvoketjuja varten. **Tukemalla hiiliviljelyä** maaperää koskeva missio edistää kustannuskilpailukykyisiä seuranta-, raportointi- ja todentamisvälineitä maaperän hiilenpoistoja varten.

Ensimmäiset missioon kuuluvat elävät koalueet käynnistetään vuonna 2024, ja tämän seurauksena saadaan yli 200 testauspaikkaa kaupunki- ja maaseutualueille paikallisia kokeiluja varten. Missio tavoittaa eri kohderyhmiä uudella tavalla, esimerkiksi ottamalla mukaan kulttuurialan ja luovat alat ja edistämällä mission manifestia²⁵. Euroopan ulkopuolella operaatiosta on tullut **merkittävä lippulaivahanke kansainväliselle yhteistyölle** maailmanlaajuisen maaperäkumppanuuden²⁶, maatalouden ilmastoninovaatioaloitteen²⁷ sekä kansainvälisten tutkimus- ja innovointikumppaneiden, kuten Japanin, Yhdysvaltojen, Kanadan ja Afrikan maiden, kanssa.

2.6. EU:n missioiden kokonaisarviointi

Tässä alajaksossa esitetään yhteenveto arvioinnista missiovälineen näkökulmasta ja tehdään joitakin horisontaalisia päätelmiä viidestä missiosta seuraavien oikeusperustan edellyttämien näkökulmien osalta: valintaprosessi, hallinnointi, määrärahat, kohde ja arviointiin mennessä saavutettu edistyminen. EU:n missiot ovat alusta alkaen osoittaneet selvää potentiaalia nopeuttaa muutosta. Horisontti Eurooppa - ohjelmasta saadun rahoituksen avulla EU:n missiot ovat yhdistäneet ja tukeneet toimintapolitiikkoja ja ohjelmia kaikkialla EU:ssa paikallisen julkisen osallistumisen ja täytäntöönpanon kanssa. Arviointi vahvistaa, että missiot ovat oikea-aikaisia ja innostavia aloitteita, jotka antavat uutta pontta EU:n tärkeille toimintapoliittisille painopisteille ja auttavat yhdenmukaistamaan EU:n, kansalliset, alueelliset ja paikalliset toimintapoliittiset toimet yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Valintaprosessi: Arvioinnissa todetaan, että vuoden kestänyt mission kehittämisprosessi tarjosi arvokkaita mahdollisuuksia johtaville asiantuntijoille ja monille sidosryhmille osallistua missioiden yhteiseen luomiseen esimerkiksi osallistumalla missiolautakuntiin ja kansalaispaneeliin. Se myös vahvisti, että missioalat ja EU:n missiot itsessään ovat edelleen merkityksellisiä.

Hallinnointi: Kuhunkin missioon sisältyy EU:n tason hallinnointimekanismeja. Hallinnointi on erityisen tärkeää uudelle välineelle, ennen kaikkea näin monimutkaiselle välineelle, jonka tarkoituksena on yhdistää eri vaaliipiirit, hallinnon tasot, tieteenalat ja rahoituslähteet. Näihin mekanismeihin sisältyy erityisiä monialaisia ohjaus- ja koordinoitielimiä, jotka mahdollistavat uudenlaisen yhteistyön komission yksiköissä ja hallinnon eri tasoilla. Kullekin missiolle nimettiin johtaja ja apulaisjohtaja ohjaamaan missiota mission sihteeristön tuella. Strategista neuvontaa ja asiantuntemusta varten valittiin missiolautakunnat kaksi kertaa

25 Kesäkuun 2023 puoliväliin mennessä manifestilla oli yli 1 400 allekirjoittajaa, mukaan lukien 100 julkista ja yksityistä laitosta.

26 <https://www.fao.org/global-soil-partnership/en/>

27 <https://www.aimforclimate.org/>

(kerran suunnitteluvaiheeseen ja kerran täytäntöönpanovaiheeseen). Hallinnoinnissa on edistytty merkittävästi myös kansallisella tasolla: useat jäsenvaltiot ovat perustaneet ministeriöiden välisiä työryhmiä ja vastaavia kansallisia ryhmiä, jotta ne voisivat olla paremmin yhteydessä komissioon kansalliseen täytäntöönpanoon liittyen. Jäsenvaltiot ovat myös ottaneet käyttöön yhteistyössä hallinnoitavia EU:n ohjelmia missioiden tukemiseksi. Arvioinnissa todettiin myös, että mission hallinnointi murtaa organisaatioita ja lähentää eri organisaatioita yhteisten aikasidonnaisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Määrärahat: Horisontti Eurooppa -ohjelman puitteissa on tehty merkittäviä investointeja, joiden tarkoituksena on kehittää tietämystä ja innovatiivisia ratkaisuja EU:n missioissa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Tähän mennessä Euroopan komissio on kahdessa peräkkäisessä työohjelmassa (työohjelmat 2021–2022 ja 2023–2024) asettanut saataville yhteensä 1,8 miljardia euroa, joka vastaa kymmentä prosenttia Horisontti Eurooppa -ohjelman pilarin 2 talousarviosta vuosille 2021–2023. Kaikki missiot ovat saaneet jonkin verran kiinnostusta ja sitoumuksia Horisontti Eurooppa -ohjelman ulkopuolisista rahoituslähteistä, myös yksityiseltä sektorilta (pääasiassa EIP:n kautta).

Kohde ja arviointiin mennessä saavutettu edistyminen: Missioiden valmisteluvaiheen aikana järjestettyjen kansalaisten osallistumista koskevien aloitteiden suuri määrä auttoi lisäämään yhteiskunnallista omavastuullisuutta ja kannustamaan sidosryhmäyhteisöjä osallistumiseen. Arvioinnin mukaan missiot edistävät EU:n toimintapolitiikkoja ja strategioita arvokkaalla tavalla keskittymällä voimakkaasti niihin ja yhdenmukaistamalla toimet tiiviisti niiden kanssa. EU:n tason lisäksi EU:n missiot ovat onnistuneet kokoamaan yhteen suuria sidosryhmäyhteisöjä muun muassa rakentamalla ja osallistamalla yhteisöjä alueellisella ja paikallisella tasolla. Lisäksi arvioinnin mukaan missiot edistyvät yleisesti ottaen täytäntöönpanosuunnitelmiansa mukaisesti ja näyttävät olevan saavuttamassa vuoden 2030 tavoitteensa.

3. JÄLJELLÄ OLEVAT HAASTEET JA PARANNUKSET

Uutena välineenä missiot tarvitsevat poliittista tukea, jatkuvuutta ja ennakoitavuutta mutta myös aitoa arviointia ja parantamista. Arvioinnissa tunnustetaan nämä rajoitukset, ja komissio on sitoutunut puuttumaan niihin, koska missiovälineen alkuperäinen lupaus on pysynyt vahvana ja viisi missiota näyttäisivät toimivan hyvin. Tässä jaksossa esitetyt suositukset perustuvat komission yksiköiden, missiolautakuntien puheenjohtajien ja mission johtajien yhteiseen pohdintaan.

Edellä esitettyjen rohkaisevien varhaisten saavutusten lisäksi EU:n missioilla on edessään useita merkittäviä haasteita. On useita alueita, joilla voidaan tehdä parannuksia, kuten toisinaan raskas hallinnointirakenne, Horisontti Eurooppa -ohjelman ulkopuolisen rahoituksen tähänastinen melko vähäinen vipuvaikutus, epätydyttävät synergiat muiden EU:n välineiden kanssa, yksityisen sektorin vähäinen osallistuminen sekä tiedotustoimet sidosryhmille ja kansalaisille ja niiden tavoittaminen. Kaikissa missioissa on toteutettu toimia näiden ongelmien ratkaisemiseksi, mutta lisätoimet ovat välttämättömiä, myös horisontaalisella tasolla. Näihin haasteisiin vastaamisesta tulee entistä tärkeämpää, kun

missioiden täytäntöönpano etenee ja niiden kohde siirtyy yhä enemmän käyttöönnottoon ja vaikuttavuuteen.

3.1. Parannetaan hallinnointia ja poliittista ohjausta

EU:n missiot tarvitsevat tehokasta ohjausta ja vahvaa hallinnointijärjestelmää ollakseen tuloksellisia. Vaikka arviointi on osoittanut, että EU:n missioita varten perustettu järjestelmä edistää yhteyksiä eri politiikan alojen ja organisaatioiden välillä, monia muita hallinnointitoimintoja voidaan parantaa. Monet sidosryhmät pitävät hallinnointijärjestelmää rasittavana, monimutkaisena ja avoimuudeltaan puutteellisena. Lisäksi hallinnointijärjestelmässä ei vielä ole yhtenäistä, johdonmukaista seurantajärjestelmää missioille sekä yksittäisinä missioina että välineenä. Hallinnointijärjestelmä keskittyy vahvasti täytäntöönpanoon, eikä siinä tällä hetkellä juurikaan analysoida tai pohdita edistymistä (tai sen puutetta) tai välineen ja toimintapolitiikan kehittämistä edelleen. Hallinnointijärjestelmässä ei myöskään ole riittävästi tilaa korkean tason poliittiselle keskustelulle edistymisestä eikä tarvittaessa uudelleensuuntaamiselle.

Missioiden tuloksellisuuden mahdollistamiseksi tarvitaan vahvistettua, paremmin koordinoitua hallinnointia. Tämänäköiset kunnianhimoiset koko hallinnon kattavat aloitteet, kuten EU:n missiot, edellyttävät menestyäkseen laajamittaisten, monialaisten synergioiden kehittämistä pitkällä aikavälillä EU:n, kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla. Esimerkiksi EU:n tason mission edustajien sekä kansallisten, alueellisten ja paikallisten viranomaisten välisiä koordinoituneita mekanismeja olisi vahvistettava sen varmistamiseksi, että missioiden toimet toteutetaan mahdollisimman lähellä EU:n kansalaisia. On myös selvää, että vahvistetun poliittisen johtajuuden olisi toimittava selkeänä signaalina resurssien (mukaan lukien rahoitus) saatavuuden ja mission tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävien toimien helpottamisesta. Sen vuoksi EU:n missioiden ohjausta olisi vahvistettava edelleen hallinnollisella tasolla.

Komissio aikoo

- *kehottaa kaikkia asianomaisia poliittisia toimijoita, myös jäsenvaltioita, nimeämään korkean tason edustajia osallistumaan EU:n missioista vastaavien komission jäsenten kanssa esimerkiksi missioiden mainostamiseen kansalaisille ja kansallisten varojen hankintaan*
- *tehostaa erityisesti jäsenvaltioiden kanssa käytäviä keskusteluja siitä, miten EU:n missioiden hallinnointia voidaan virtaviivaistaa, jotta siitä saataisiin tehokkaampaa, osallistavampaa ja tuloksellisempaa*
- *investoida merkittävästi kaikkien nykyisten ja tulevien EU:n missioiden yhteisten tukitoimintojen vahvistamiseen ja tässä tiedonannossa määritettyjen rajoitusten poistamiseen*
- *käynnistää vuosittain keskustelun EU:n missioiden täytäntöönpanosta kunkin EU:n mission kannalta merkityksellisissä aihekohtaisissa neuvoston kokoonpanoissa ja Euroopan parlamentin valiokunnissa.*

3.2. Varmistetaan lisää ja parempia yhteisinvestointeja, myös yksityiseltä sektorilta

On otettava käyttöön laajempi välinevalikoima niin, että Horisontti Eurooppa -ohjelman ehdotuspyynnöt toimivat vain siemenrahoituksena ja orkestroijina eivätkä tärkeimpinä käyttöönottovälineinä. Integroitu lähestymistapa missioihin edellyttää vahvaa yhteisomistajuutta koko komissiossa ja unionissa. Siihen, mukaan lukien missioiden rahoitusvälineiden käyttö, on otettava mukaan kaikki asiaankuuluvat toimijat ja sidosryhmät, koska missioiden on katettava koko innovointiketju koealueista laajamittaiseen käyttöönottoon. Hallinnointimekanismien poikkitieteellinen luonne tarjoaa runsaasti mahdollisuuksia luoda synergioita EU:n missioiden ja Horisontti Eurooppa -ohjelman muiden osien, EU:n missioiden ja muiden EU:n välineiden sekä EU:n missioiden ja kansallisten, alueellisten ja paikallisten toimintapolitiikkojen ja rahoitusohjelmien välille. Tässä arvioinnissa kerätty näyttö osoittaa, että näitä mahdollisuuksia ei ole vielä hyödynnetty täysin.

Jäsenvaltioiden EU:n rahoituksen ohjelmasuunnittelua on mukautettava läheisemmin EU:n missioihin. Tämä on olennainen osa synergioiden rakentamista esimerkiksi hyödyntämällä järjestelmällisemmin koheesipolitiikkaa EU:n missioissa. Toinen keskeinen haaste onkin rahoituksen ja rahoituslähteiden monipuolistaminen, jotta voidaan tukea toiminnan jatkumista tutkimuksesta käyttöönottoon. Tätä varten olisi luotava hyvin tiiviit yhteydet komission yksiköiden ja jäsenvaltioiden hallinto- ja täytäntöönpanoviranomaisten välille.

EU:n missioiden täytäntöönpanoa on tähän mennessä rahoitettu pääasiassa Horisontti Eurooppa -ohjelmasta ja muista julkisista rahoituslähteistä. Koko vaikutuksen saavuttamiseksi vuoteen 2030 mennessä näitä varoja on kuitenkin täydennettävä yksityisen sektorin ja hyväntekeväisyysjärjestöjen merkittävillä investoinneilla, jotta voidaan varmistaa ratkaisujen käyttöönotto ja monistaminen laajassa mittakaavassa. Vaikka toimia toteutetaan tämän saavuttamiseksi, näiden toimijoiden investointeja ja osallistumista olisi lisättävä.

Yhteistyön lisääminen EIP:n kanssa on ratkaisevan tärkeää EU:n missioiden tavoitteiden saavuttamiseksi. EU:n missiot ovat koko valmistelu- ja täytäntöönpanovaiheidensa ajan tehneet tiivistä yhteistyötä EIP:n kanssa. EIP on tarjonnut neuvontapalveluja tukeakseen missioiden täytäntöönpanosuunnitelmien investointiohjelmien kehittämistä. Tätä yhteistyötä olisi laajennettava ottaen erityisesti huomioon, että monet missioiden tavoitteet ja EIP:n tavoitteet vastaavat pitkälti toisiaan.

Lisätoimia tarvitaan yksityisen sektorin kiinnostuksen lisäämiseksi EU:n missioiden toimintaa kohtaan. Yksityiselle sektorille suunniteltujen innovatiivisten välineiden, kuten innovaatioiden julkisten hankintojen, käyttöä ei ole tutkittu perusteellisesti. Lisäksi kokemus on osoittanut, että eurooppalaisten kumppanuuksien – erityisesti niiden, joihin teollisuus osallistuu vahvasti – kanssa toimiminen on tehokas keino lisätä teollisuuden kiinnostusta EU:n toimintapoliittisia painopisteitä kohtaan sekä sitä kohtaan, miten ne voisivat vaikuttaa toisiinsa. EU:n missioiden ja joidenkin yhteisesti suunniteltujen eurooppalaisten kumppanuuksien välisiä yhteisiä ehdotuspyyntöjä on jo käynnistetty. Missiolähtöisten ja missioihin liittyvien ehdotuspyyntöjen käynnistäminen nykyisten ja tulevien eurooppalaisten

kumppanuuksien puitteissa toisi enemmän mahdollisuuksia osallistaa teollisuutta. Tätä täydennetään jäsennellyllä vuoropuhelulla sekä teollisuuden että hyväntekeväisyysjärjestöjen tärkeimpien eturyhmien kanssa.

Komissio aikoo

- *tehostaa EU:n missioiden kokonaisuuden rakentamista ja hallinnointia koskevaa työtä, jotta missioiden johtajat saavat käyttöönsä älykkäitä seuranta- ja toimintavälineitä*
- *ottaa käyttöön laajemman välinevalikoiman, mukaan lukien julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuudet ja innovaatioiden julkiset hankinnat*
- *tehostaa keskusteluja jäsenvaltioiden EU:n rahoituksen ohjelmasuunnittelun mukauttamisesta EU:n missioihin*
- *kehottaa antamaan suosituksia ja neuvoja siitä, miten yksityinen sektori voi enemmän osallistua EU:n missioihin ja edistää niitä.*

3.3. Edistetään kansalaisten ja sidosryhmien osallistumista

Yksittäisten EU:n missioiden tavoitteiden (ja yleisesti EU:n tavoitteiden) saavuttaminen riippuu lopulta laajasta julkisesta tuesta sekä välttämättömän vihreän ja digitaalisen siirtymän hyväksymisestä. Missioihin suoraan osallistuvien sidosryhmien osallistuminen on ollut melko tuloksellista, mutta suuren yleisön laajempaa tietoisuutta ja kansalaisjärjestöjen ja työmarkkinaosapuolten suoraa osallistumista pitäisi edelleen lisätä, jotta voidaan täyttää missioiden lupaukset ja hyödyntää niiden mahdollisuudet. Lisätoimia tarvitaan tietoisuuden lisäämiseksi missioiden tavoitteista ja vaikutuksista, sidosryhmien palautemekanismien vahvistamiseksi sekä missioiden ja niiden konkreettisten toimien näkyvyyden lisäämiseksi paikan päällä. Tätä varten viestintätoimia on tehostettava merkittävästi sidosryhmien ja yksittäisten kansalaisten suuntaan.

Yleisön tietoisuus EU:n missioiden hyödyistä ja mahdollisuuksista välineenä on edelleen puutteellista. Näin on siitä huolimatta, että yksittäiset EU:n missiot ovat olleet suhteellisen menestyksekkäitä, sillä niiden yhteydessä on aktiivisesti tiedotettu asiaan liittyville sidosryhmille, lisätty niiden tietoisuutta ja otettu ne mukaan toimintaan. Brändin näkyvyys missioissa välineenä edistää yksittäisten tahojen osallistumista. Myös Euroopan parlamentin, Euroopan talous- ja sosiaalikomitean ja alueiden komitean aktiivinen ja jatkuva osallistuminen on ratkaisevan tärkeää yleisen tietoisuuden lisäämiseksi ja kansalaisten aktivoimiseksi.

Komissio aikoo tehostaa kohdennettujen toimien käyttöä missioiden yhteiseksi tukemiseksi, mukaan lukien tietoisuuden lisääminen ja viestintä. Komissio aikoo myös vahvistaa seurantajärjestelmää, jossa arvioidaan EU:n missioiden täytäntöönpanon edistymistä paremmin mitattavissa olevalla ja helpommin ymmärrettävällä tavalla. Se aikoo myös laatia poliittisia neuvoja EU:n missioiden tulevaisuudesta, myös siirtymästrategioista kohti seuraavaa EU:n pitkän aikavälin talousarviota. Nykyisestä arvioinnista, joka itse asiassa suoritettiin hyvin varhaisessa vaiheessa missioiden elinkaarta, saatu kokemus on osoittanut,

että on tärkeää laatia jatkuvasti yleiskatsauksia täytäntöönpanoon liittyvistä parametreista. Komissio sitoutuu laatimaan lisäarviointikertomuksen EU:n missioiden täytäntöönpanosta vuonna 2025, jotta voidaan arvioida edistymistä ja rahoituksen riittävyyttä sekä yksilöidä saavutuksia missioissa kehitettyjen innovatiivisten ratkaisujen levittämiseksi ja monistamiseksi tulevaisuudessa.

Komissio aikoo

- *tehdä edelleen yhteistyötä viestinnän ammattilaisten kanssa EU:n missioihin sovellettavaa kansalaislähtöisempää lähestymistapaa koskevan strategian osalta*
- *toteuttaa kohdennettuja toimia, joilla tuetaan paikallisia ja kansallisia viestintätoimia kansalaisten osallistumisen ja EU:n missioita koskevan yleisen tietoisuuden lisäämiseksi*
- *julkaista uuden kertomuksen EU:n missioiden täytäntöönpanosta vuonna 2025*
- *järjestää julkisen keskustelun täytäntöönpanokertomuksista, jotta voidaan ottaa opiksi, keskustella edistymisestä ja viestiä EU:n missioiden saavutuksista.*

4. UUTTA VAUHTIA

Nykyiset viisi EU:n missiota ovat saavuttaneet huomattavia tuloksia paikan päällä, ja ne pyrkivät edelleen yhdistämään jäljellä olevat haasteet ja ratkaisemaan ne. Arvioinnissa kuitenkin korostettiin myös mahdollisuutta laajentaa mission toimia ja tarvetta vahvistaa välineelle annettavaa poliittista ja taloudellista tukea.

4.1. Uutta eurooppalaista Bauhausia koskevan uuden EU:n mission käynnistäminen

Yli kaksi vuotta käynnistämisenä jälkeen uusi eurooppalainen Bauhaus -aloite²⁸ on edistynyt merkittävästi tavoitteessaan yhdistää Euroopan vihreän kehityksen ohjelma elintiloihimme ja kokemuksiimme. Sen omassa yhteisössä on yli tuhat jäsentä eri puolilla Eurooppaa ja sen ulkopuolella. Yhteisö on neuvoo-antava ryhmä, joka koostuu arvostetuista henkilöistä arkkitehtuurin, kulttuurin, muotoilun ja kestävyuden aloilla. Se myös kannustaa alhaalta ylöspäin suuntautuviin hankkeisiin ja aloitteisiin, joilla testataan ja esitellään uuden eurooppalaisen Bauhausin ideoita ja toimia.

Uudella eurooppalaisella Bauhausilla on jo useita yhteisiä piirteitä EU:n missioiden kanssa. Nykyinen arviointi ja siinä tunnistetut haasteet, pohdinnat uuden eurooppalaisen Bauhausin yhteisössä ja Euroopan parlamentin pyynnöt²⁹ osoittavat, että nyt on tilaisuus vahvistaa uuden eurooppalaisen Bauhausin edistymistä ja keskittymistä tutkimukseen ja innovointiin uuden erityisen EU:n mission muodossa.

E erityisen uutta eurooppalaista Bauhausia koskevan mission käynnistämässä noudatetaan samaa prosessia kuin viidessä muussakin missiossa. Siihen sisältyvät missiolautakunnan nimittäminen ja mission täytäntöönpanosuunnitelman laatiminen. Näistä

28 https://new-european-bauhaus.europa.eu/index_en

29 https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2022-0213_FI.html

kumpikin auttaa määrittelemään mission täsmälliset tavoitteet ja välitavoitteet, kuten viidessä muussakin missiossa. Tässä otettaisiin huomioon uuden eurooppalaisen Bauhausin tähänastiset saavutukset ja potentiaali sekä EU:n missioiden arviointi.

Uusi missio täydentäisi ja edistäisi nykyisten missioiden työtä. Esimerkiksi ilmastonmuutokseen sopeutumista koskevalla missiolla sekä ilmastoneutraaleja ja älykkäitä kaupunkeja koskevalla missiolla olisi mahdollisuuksia lisätä synergioita eri rahoitusvälineiden ja yksityisen sektorin investointien välillä. Uusi missio voisi myös täydentää näitä kahta missiota kokonaisvaltaisella, perusteellisemmalla lähestymistavalla rakennettuun ympäristöön. Se voisi esimerkiksi selvittää tutkimuksen ja innovoinnin avulla, miten asuinalueista voisi tulla hiilinieluja, integroida ne kiertotalouteen perustuvaan ekosysteemiin, lisätä niiden kykyä sietää ilmastonmuutosta ja antaa niille mahdollisuuden palauttaa luonnonvaroja uudistavan suunnittelun avulla. Uudella eurooppalaisella Bauhausilla on myös vahva sosiaalinen innovointiulottuvuus, koska sillä edistetään sellaisten innovatiivisten hallinnointi- ja päätöksentekolähestymistapojen kehittämistä, joilla lisätään päätöksenteon joustavuutta, nopeutta ja kiertoa verrattuna perinteisiin prosesseihin. Uuden eurooppalaisen Bauhausin operaation soveltamisalalla varmistettaisiin täydentävyysynergiat muiden aloitteiden, kuten Built4People-kumppanuuden, kanssa. Uutta eurooppalaista Bauhausia koskeva missio tekisi yhteistyötä ihmisten kanssa, jotta vihreän kehityksen ohjelman toimintapolitiikoille saataisiin parempi yhteiskunnallinen hyväksyntä, edistäisi vihreiden ratkaisujen yhteiskunnallista omistajuutta ja kannustaisi käyttäytymisen muutoksiin, joita tarvitaan vihreän kehityksen ohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi. Tämä tapahtuisi keskittymällä kestävyysmuiden perusteiden, kuten saatavuuden, kohtuuhintaisuuden ja tarjotun kokemuksen laadun, ohella.

Uusi eurooppalainen Bauhaus on jo kehittänyt synergioita tutkimus- ja innovointi-investointien, muiden rahoitusvälineiden³⁰ ja yksityisen sektorin investointien välillä. Kaikki 27 jäsenvaltiota ovat sitoutuneet uuteen eurooppalaiseen Bauhausiin yli 220:ssä koheesiopolitiikan ohjelmassa. Sillä on nyt huomattavat mahdollisuudet laajentaa ja ottaa käyttöön innovatiivisia ratkaisuja paikallisella ja alueellisella tasolla. Euroopan investointipankki on mukana tavoitteenaan kehittää investointiohjeet uudelle eurooppalaiselle Bauhausille startup-yritysten ja hankkeiden toteuttajien auttamiseksi. Vuonna 2023 kaksi Euroopan innovaationeuvoston haastetta edistävät uuden eurooppalaisen Bauhausin toteuttamista. Euroopan innovaatio- ja teknologiainstituutti on vuodesta 2021 alkaen mobilisoinut viisi osaamis- ja innovaatioyhteisöä ja niiden vastaavia verkostoja liike-elämässä, koulutuksessa ja tutkimuksessa EIT Community New European Bauhaus -yhteisön kautta. EU:n missio on asianmukainen väline tällaisten synergioiden vahvistamiseen, toimien laajentamiseen ja mahdollisimman suuren vaikutuksen varmistamiseen.

Komissio aikoo

30 Horisontti Eurooppa -ohjelma, Euroopan aluekehitysrahasto, oikeudenmukaisen siirtymän rahasto, Life-ohjelma, Digitaalinen Eurooppa -ohjelma, sisämarkkinaohjelma, yritysten kilpailukykyä ja pieniä ja keskisuuria yrityksiä koskeva ohjelma (COSME), Erasmus+-ohjelma, Luova Eurooppa ja Euroopan solidaarisuusjoukot.

- *ehdottaa uutta eurooppalaista Bauhausia koskevan uuden EU:n mission käynnistämistä*
- *aloittaa sen laajentamisen valmistelun, johon kuuluvat muun muassa missiolautakunnan perustaminen ja mission täytäntöönpanosuunnitelman laatiminen.*

4.2. Poliittisen ja taloudellisen tuen vahvistaminen

EU:n missiot edellyttävät kunnianhimoisten tavoitteidensa vuoksi kestäviä, jatkuvasti koordinoituja toimia yli vuosikymmenen ajan. Vaikka EU:n missiot ovat vielä täytäntöönpanon varhaisessa vaiheessa, ne ovat saaneet merkittävää huomiota ja tukea EU:n toimielimiltä, jäsenvaltioilta, alueellisilta ja paikallisilta viranomaisilta sekä lukuisilta sidosryhmiltä. Tätä sysäystä on tuettava edelleen sen varmistamiseksi, että EU:n missiot saavuttavat tavoitteensa pitkällä aikavälillä.

Jotta EU:n missiot voivat täysin täyttää lupauksensa, ne tarvitsevat selkeän sitoumuksen rahoituksen jatkumiselle Horisontti Eurooppa -ohjelmassa EU:n nykyisen pitkän aikavälin talousarvion aikana. Näin ollen komissio katsoo, että Horisontti Eurooppa -ohjelman tuki EU:n missioille vuoden 2023 jälkeen olisi asetettava tasolle, joka on 11 prosenttia pilarista 2³¹. Tällä rahoituksella taataan jatkuvuus ja autetaan pitämään nykyisten missioiden täytäntöönpanovauhti. Samalla se kannustaa missioita hyödyntämään Horisontti Eurooppa -ohjelman ulkopuolisia rahoituslähteitä ja mahdollistaa uuden mission käynnistämisen.

Komissio aikoo

- *vahvistaa poliittista sitoutumista ja tukea EU:n missioille*
- *säilyttää EU:n missiot Horisontti Eurooppa -ohjelman ja muiden unionin välineiden täytäntöönpanon lippulaivana*
- *ehdottaa EU:n missioille varoja Horisontti Eurooppa -ohjelman talousarviosta niin, että niiden osuus pilarista 2 olisi 11 prosenttia vuoteen 2027 mennessä.*

5. PÄÄTELMÄT

Viiden EU:n mission kahden vuoden täytäntöönpanosta saadut kokemukset ovat vahvistaneet, että missioihin perustuva lähestymistapa Horisontti Eurooppa -ohjelman välineenä kannustaa laajoja, innokkaita sidosryhmien yhteisöjä osallistumiseen. EU:n missiovälineellä voidaan edistää kokeiluja, koordinoitua ja käyttöönoton laajentamista. Näin sillä voi olla keskeinen rooli tarvittavissa yhteiskunnallisissa siirtymissä useilla aloilla.

Komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa eriteltyjen EU:n missioiden arvioinnin ja analyysin perusteella tässä tiedonannossa todetaan, että nykyisten viiden mission täytäntöönpanoa olisi jatkettava ja että sekä poliittista että rahoituksellista tukea olisi

31 Rahoituksen jakautuminen pilarin 2 eri klustereiden kesken eriytetään eri klustereissa, mikä heijastaa missioiden tavoitteita ja yhteyttä tiettyyn klusteriin. Tämä ei heikennä tukea strategisten teknologioiden kehittämisen ja valmistuksen käyttöönotolle tai laajentamiselle unionissa, kuten EU:n teollisuuspolitiikassa ja komission ehdotuksessa monivuotisen rahoituskehysten tarkistamiseksi vahvistetaan.

lisättävä. Uutta eurooppalaista Bauhausia koskeva uusi missio täydentää ja vahvistaa nykyisiä missioita ja avaa uusia mahdollisuuksia tuottaa konkreettisia tutkimus- ja innovointihyötyjä Euroopalle.

Kokemus on kuitenkin osoittanut myös, että missiovälineen potentiaalin hyödyntämiseksi täysin olisi vastattava muutamiin jäljellä oleviin haasteisiin, jotka liittyvät erityisesti yleisön tietoisuuteen, hallinnointiin ja mission kykyyn hyödyntää muita rahoituslähteitä, myös yksityistä rahoitusta. Tässä tiedonannossa muotoiltujen toimien tarkoituksena on vastata haasteisiin, joita EU:n missioilla on vielä edessään, yhteistyössä kaikkien EU:n toimielinten, jäsenvaltioiden ja eri puolilla EU:ta olevien sidosryhmien kanssa, jotta tästä muutoksista mukanaan tuovasta välineestä tulisi todellinen menestys.